

ПРИЛОГ 2.

Кључна питања за анализу постојећег стања и правилно дефинисање промене која се предлаже

- 1) Који показатељи се прате у области, који су разлози због којих се ови показатељи прате и које су њихове вредности?

Показатељи који се прате:

- **Производња вина:** количина произведеног вина, њихов квалитет и пласман на тржишту.

Површина под виноградима у Србији у периоду до 2023. године се смањује — са 22,2 хиљаде ha (2011) на 18,2 хиљада ha (2023), уз благи пораст само 2019. године. Укупно се у Србији гаји 215 сорти грожђа, од којих десет најзаступљенијих покрива 68% свих винограда. Из године у годину расте учешће сорти намењених производњи квалитетних вина (Cabernet Sauvignon, Merlot, Chardonnay, Riesling и др.), што утиче на побољшање квалитета вина и јачање конкурентности домаћих произвођача. Према подацима Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде и Савеза винара и виноградара Србије, укупна производња вина у 2024. години износила је око 23,1 милион литара, што је раст од 15,1% у односу на 2023. годину, при чему црвена и розе вина учествују са 58%, а бела са 42%.

- **Производња пива:** количина произведеног пива и пласман на тржишту.
- **Годишња производња:** око **5,85 милиона хектолитара**
- **Највећи произвођачи:** Apatin brewery (Molson Coors), Heineken Serbia, Carlsberg, VIP, занатске пиваре (~70+ пивара)
- **Извоз:** Србија извози више од **500.000 хектолитара** годишње
- **Производња јаких алкохолних пића:** количина произведеног пића и пласман на тржишту.
- **Годишња производња:** у 2024. години произведено је 37,2 милиона литара ракије и јаких алкохолних пића, што је за 65% више у односу на 2017. годину.
- **Доминира:** шљивовица (~60% укупне производње)
- **Број регистрованих произвођача:** у Србији постоји 1132 регистроване дестилерије
- **Извоз ракије:** расте, посебно у ЕУ и САД; вредност извоза неколико десетина милиона евра.
- **Економски показатељи:** приходи од продаје, извоз, број радних места.

Вино

Србија још увек има негативан спољнотрговински биланс вина, и по количини и по вредности. Увоз вина у 2024. години био је на нивоу од око 48,1 мил. EUR (13% већа него у претходној години), док је истовремено остварен извоз од око 21,3 мил. EUR (3,5% мање него 2023. године). Иако је укупни биланс негативан, раст извоза

и појава нових тржишта показују да домаћа производња постепено јача позицију у регионалној трговини. Структурни помак ка квалитетнијим винима може дугорочно допринети расту вредности извоза и прихода.

Десет највећих извозних дестинација у 2025. години су Руска Федерација, Босна и Херцеговина, Црна Гора, Хрватска, Кина, Швајцарска, Аустрија, Кипар, Сједињене Америчке Државе и Немачка.

Пиво

- Укупни приходи индустрије: више од 2 милијарде евра годишње
- Запосленост: директно и индиректно: око 15.000–20.000 људи

Јака алкохолна пића

- Вредност извоза: десетине милиона евра
 - Запосленост: неколико хиљада људи, углавном у малим дестилеријама
- **Инфраструктура:** број и капацитети прерађивачких постројења винарија и дестилерија.

У Винарском регистру, који води Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде има уписано 522 произвођача вина, распоређених у 22 винска региона и 77 виногорја. У последњој деценији број регистрованих винарија континуирано расте, сваке године за неколико десетина нових произвођача.

У Регистру произвођача јаких алкохолних пића, који води Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде има уписано 1132 произвођача јаких алкохолних пића.

У Србији постоји преко 20 индустријских и 70 занатских произвођача пива.

Разлози за праћење ових показатеља:

- **Економски развој:** подстицање економског раста кроз развој ових сектора.
- **Квалитет и конкурентност:** осигурање високог квалитета производа ради повећања конкурентности на домаћем и међународном тржишту.

Одрживост: праћење одрживости и усклађености са еколошким стандардима

- 2) **Да ли се у предметној области спроводи или се спроводио документ јавне политике или пропис? Представити резултате спровођења тог документа јавне политике или прописа и образложити због чега добијени резултати нису у складу са планираним вредностима.**

Министарство привреде је у 2025. години у сарадњи са Фондом за развој Републике Србије спровело Уредбу о утврђивању Програм за подстицај развоја прерађивачких капацитета у области производње вина, пива и јаких алкохолних пића („Службени гласник РС”, бр. 101/2025 и 103/2025). За наведени Програм

поднето је 64 захтева од стране заинтересованих корисника (винарија, пивара и дестилерија). Од обрађених захтева, одобрено је 27 захтева корисника, док је 14 захтева корисника одбијено. Међу одобреним захтевима има 18 винарија и 9 дестилерија. Укупна вредност инвестиција износи преко 200 милиона динара. У 2024. години Министарство привреде је у сарадњи са Фондом за развој Републике Србије спровело Уредбу о утврђивању Програма за подстицај развоја прерађивачких капацитета у области лова, рибарства, производње вина, пива и јаких алкохолних пића („Службени гласник РС”, број 58/24 и 85/24). За наведени Програм поднето је 25 захтева од стране заинтересованих корисника. Од тога, двоје корисника је одустало од учествовања у Програму, шест захтева корисника је одбијено, док је 17 захтева корисника одобрено.

Спроведени документи јавне политике:

- **Национални план развоја пољопривреде и руралних подручја:** обухвата мере за подстицање производње вина.
- **Стратегија развоја туризма:** укључује мере за промоцију и подстицај винског туризма.

Резултати спровођења:

- **Позитивни резултати:** повећање броја произвођача, побољшање квалитета
Број винарија уписаних у Вински регистар је у сталном порасту и са 353 винарије у 2019. години порастао је на 522 у 2025. години. Из године у годину расте учешће сорти намењених производњи квалитетних вина што утиче на побољшање квалитета вина и јачање конкурентности домаћих произвођача.
- **Негативни резултати:** неке мере нису биле довољно финансиране или су лоше спроведене, што је довело до недостизања планираних вредности.

Разлози за неслагање са планираним вредностима:

- Недовољна финансијска подршка.
- Лоша координација између надлежних институција.
- Промене у економским условима.

3) Који су важећи прописи и документи јавних политика од значаја за промену која се предлаже и у чему се тај значај огледа?

Важећи прописи:

- **Закон о вину:** регулише производњу, квалитет и трговину вина.
- **Закон о пиву:** регулише производњу, квалитет и трговину пива.
- **Закон о јаким алкохолним пићима:** регулише производњу, квалитет и трговину јаких алкохолних пића.
- **Закон о безбедности хране:** поставља стандарде квалитета и хигијене за производе.

Значај:

•Ови прописи осигуравају правни оквир за регулацију и подршку ових сектора, омогућавајући одржив развој и економску конкурентност.

- 4) **Да ли су уочени проблеми у области и на кога се они односе? Представити узроке и последице проблема.**

Уочени проблеми:

- **Инфраструктурни проблеми:** недостатак модерних прерађивачких постројења.
- **Финансијски проблеми:** недовољна доступност кредита и субвенција за мале произвођаче.
- **Еколошки проблеми:** /

Последице:

- Смањена конкурентност производа.
- Економски губици и смањена запосленост у сектору.
- Негативан утицај на животну средину.

- 5) **Која промена се предлаже?**

Програм подстицања треба да пружи подршку развоју области производње вина, пива и јаких алкохолних пића.

Предложена промена:

- **Унапређење инфраструктуре:** изградња и модернизација прерађивачких капацитета.
- **Повећање финансијске подршке:** обезбеђивање више субвенција и кредита за произвођаче.
- **Побољшање регулативе:** ажурирање постојећих закона и прописа ради боље заштите животне средине и подстицаја квалитета производа.

- 6) **Да ли је промена заиста неопходна и у ком обиму?**

Неопходност промене:

- Промена је неопходна ради побољшања квалитета производа, економског развоја и заштите животне средине.

Обим промене:

- **Широк обим:** укључује измене у регулативи, значајна финансијска улагања и структурне промене у индустрији.

- 7) На које циљне групе ће утицати предложена промена? Утврдити и представити циљне групе на које ће промена имати непосредан односно посредан утицај.

На предузетнике, микро и мала предузећа и задруге.

Циљне групе:

- **Произвођачи вина, пива и јаких алкохолних пића:** директно ће осетити промене кроз бољу инфраструктуру и подршку.
 - **Потрошачи:** имаће користи од квалитетнијих и безбеднијих производа.
 - **Локалне заједнице:** повећање запослености и економског развоја.
- 8) Да ли постоје важећи документи јавних политика којима би се могла остварити жељена промена и о којим документима се ради?

Важећи документи:

- **Национална стратегија руралног развоја.**
- **Програм подстицаја малих и средњих предузећа.**

- 9) Да ли је промену могуће остварити применом важећих прописа?

Делимично се остварује постојећим програмима подршке као што је ИПАРД III програм за Републику Србију за период 2021-2027.

- 10) Квантитативно (нумерички, статистички) представити очекиване трендове у предметној области, уколико се одустане од интервенције (status quo).

Очекивани трендови:

- **Економски пад:** смањење производње и прихода за 5-10% годишње.
- **Квалитет производа:** стагнација или пад квалитета због недостатка инвестиција.
- **Запошљавање:** смањење броја радних места у сектору за 3-5% годишње.

- 11) Какво је искуство у остваривању оваквих промена у поређењу са искуством других држава, односно локалних самоуправа (ако је реч о јавној политици или акту локалне самоуправе)?

Искуство других држава:

- **Словенија:** успешно спровођење мера за подршку малим произвођачима кроз субвенције и едукацију.
- **Хрватска:** значајан напредак у винском туризму и квалитету вина кроз координисане мере подршке и промоције.

ПРИЛОГ 3.

Кључна питања за утврђивање циљева

- 1) Због чега је неопходно постићи жељену промену на нивоу друштва? (одговором на ово питање дефинише се општи циљ).

Општи циљ: Повећање економске конкурентности и одрживог развоја агроиндустријског сектора кроз унапређење производње вина, пива и јаких алкохолних пића.

Разлози:

- **Економски развој:** Побољшање производње вина, пива и јаких алкохолних пића ће довести до повећања запослености и прихода у агроиндустрији, што ће позитивно утицати на економију Србије. Такође, обезбедиће се додатни подстицај домаћој производњи употребом сировина које су узгојене или произведене на територији Републике Србије.
- **Конкурентност:** Унапређење квалитета и пласмана производа омогућиће бољу позицију на домаћем и међународном тржишту.
- **Одрживост:** Примена одрживих пракси у производњи ће смањити негативан утицај на животну средину и обезбедити дугорочну одрживост сектора.

- 2) Шта се предметном променом жели постићи? (одговором на ово питање дефинишу се посебни циљеви, чије постизање треба да доводе до остварења општег циља. У односу на посебне циљеве, формулишу се мере за њихово постизање).

Посебни циљеви:

1. **Повећање производње и квалитета вина, пива и јаких алкохолних пића:**
 - **Мере:** Подршка микро и малим винаријама, произвођачима пива и јаких алкохолних пића кроз финансијске подстицаје, едукација о савременим техникама производње, промоција квалитетног српског вина, пива и јаких алкохолних пића на међународним сајмовима.
2. **Повећање економских показатеља (приходи, извоз, број радних места):**
 - **Мере:** Финансијске олакшице за извознике, стварање повољног пословног окружења за нова улагања, подршка стартап компанијама у агроиндустрији.
3. **Унапређење инфраструктуре:**
 - **Мере:** Инвестиције у изградњу и модернизацију прерађивачких капацитета, винарија идестилерија, побољшање логистичке мреже и складишних капацитета.

- 3) Да ли су општи и посебни циљеви усклађени са важећим документима јавних политика и постојећим правним оквиром, а пре свега са приоритетним циљевима Владе?

Да.

Усклађеност са важећим документима:

- **Национална стратегија руралног развоја:** Усклађена са циљевима повећања производње и квалитета агроиндустријских производа.
- **Национални програм подстицаја пољопривреде:** Обухвата мере за подршку производњи вина, пива и јаких алкохолних пића.
- **Стратегија одрживог развоја:** Подржава одрживе праксе у производњи и преради.

Приоритетни циљеви Владе:

- **Економски развој и запошљавање:** Циљеви програма су усклађени са циљевима Владе за повећање запослености и економског раста.
- **Повећање домаће производње:** Циљеви програма су усклађени са циљевима Владе за повећање и јачање домаће производње, посебно у пољопривреди и индустрији.
- **Евроинтеграције:** Унапређење стандарда квалитета и усклађеност са ЕУ регулативама су важни за процес придруживања Србије Европској унији.

- 4) На основу којих показатеља учинка ће бити могуће утврдити да ли је дошло до остваривања општих односно посебних циљева?

Показатељи учинка:

1. **Раст инвестиција у производњу вина:**
 - **Показатељи:** Реализација инвестиција у вредности од 300 милиона динара у унапређење конкурентности и капацитета за производњу вина, пива и јаких алкохолних пића (рок: крај 2028.)
2. **Економски показатељи:**
 - **Показатељи:** Повећање прихода од продаје (10% раста у 2028. години у односу на 2025. годину), повећање извоза (5% раста у 2028. години у односу на 2025. годину, почетна вредност за 2025. годину 172.536.100 УСД), 50 нових радних места у 2028. години код корисника средстава у односу на 2025. годину
3. **Инфраструктура:**
 - **Показатељи:** 30 винарија и дестилерија модернизовало капацитете за производњу и складиштење вина, пива и јаких алкохолних пића (рок: крај 2028.)

ПРИЛОГ 4.

Кључна питања за идентификовање опција јавних политика

- 1) Које релевантне опције (алтернативне мере, односно групе мера) за остварење циља су узете у разматрање? Да ли је разматрана „status quo” опција?

Направљен је посебан програм који обухвата област производње вина, пива и јаких алкохолних пића од домаћих сировина, како би се лакше пратило стање у овој области.

- 2) Да ли су, поред регулаторних мера, идентификоване и друге опције за постизање жељене промене и анализирани њихови потенцијални ефекти?

Нису.

- 3) Да ли су, поред рестриктивних мера (забране, ограничења, санкције и слично) испитане и подстицајне мере за постизање посебног циља?

Ово нису рестриктивне мере, већ подстицајне.

- 4) Да ли су у оквиру разматраних опција идентификоване институционално управљачко организационе мере које је неопходно спровести да би се постигли посебни циљеви?

Није потребно спровести такве мере.

- 5) Да ли се промена може постићи кроз спровођење информативно-едукативних мера?

Не може.

- 6) Да ли циљне групе и друге заинтересоване стране из цивилног и приватног сектора могу да буду укључене у процес спровођења јавне политике, односно прописа или се проблем може решити искључиво интервенцијом јавног сектора?

Искључиво интервенцијом јавног сектора у овом случају.

- 7) Да ли постоје расположиви, односно потенцијални ресурси за спровођење идентификованих опција?

Не постоје.

- 8) Која опција је изабрана за спровођење и на основу чега је процењено да ће се том опцијом постићи жељена промена и остварење утврђених циљева?

Опција подстицаних мера, јер једино она доводи до циља,

ПРИЛОГ 5.

Кључна питања за анализу финансијских ефеката

- 1) Какве ће ефекте изабрана опција имати на јавне приходе и расходе у средњем и дугом року?

Повећање учешћа производње вина, пива и јаких алкохолних пића у бруто друштвеном производу. За овај Програм издвојено је 150.000.000,00 РСД.

- 2) Да ли је финансијске ресурсе за спровођење изабране опције потребно обезбедити у буџету, или из других извора финансирања и којих?

Средства су обезбеђена у буџету РС за 2026. годину

- 2) Како ће спровођење изабране опције утицати на међународне финансијске обавезе?

/

- 3) Колики су процењени трошкови увођења промена који проистичу из спровођења изабране опције (оснивање нових институција, реструктурирање постојећих институција и обука државних службеника) исказани у категоријама капиталних трошкова, текућих трошкова и зарада?

/

- 4) Да ли је могуће финансирати расходе изабране опције кроз редистрибуцију постојећих средстава?

/

- 5) Какви ће бити ефекти спровођења изабране опције на расходе других институција?

Нема расхода других институција

ПРИЛОГ 6.

Кључна питања за анализу економских ефеката

- 1) Које трошкове и користи (материјалне и нематеријалне) ће изабрана опција проузроковати привреди, појединој грани, односно одређеној категорији привредних субјеката?

Само ће бити користи, трошкова нема. ИПАРД III програм покрива пољопривредна газдинства. ИПАРД III (Инструмент претприступне помоћи за рурални развој) је осмишљен да подржи пољопривредна газдинства и рурални развој у земљама кандидатима за чланство у Европској унији.

- 2) Да ли изабрана опција утиче на конкурентност привредних субјеката на домаћем и иностраном тржишту (укључујући и ефекте на конкурентност цена) и на који начин?

Реализација Програма утицаће на повећање конкурентности домаћих привредних субјеката, јер ће им омогућити да уз субвенције, набаве нову опрему потребну у процесу производње вина, пива и јаких алкохолних пића, као и опрему за унапређење енергетске ефикасности и еколошких аспеката производње. Производња од домаћих сировина може значајно утицати на конкурентност привредних субјеката кроз смањење трошкова транспорта и увоза и краће ланце

снадбевања. Набавка сировина и дистрибуција сопствених производа биће унапређена кроз подситај за набавку доставних возила. Додатно, биће подржана ликвидност кроз суфинансирање оперативних трошкова, који могу да учествују до 20% у структури укупног улагања.

3) Да ли изабране опције утичу на услове конкуренције и на који начин?

Не утичу

4) Да ли изабрана опција утиче на трансфер технологије и/или примену техничко-технолошких, организационих и пословних иновација и на који начин?

Не утиче

5) Да ли изабрана опција утиче на друштвено богатство и његову расподелу и на који начин?

Не утиче

6) Какве ће ефекте изабрана опција имати на квалитет и статус радне снаге (права, обавезе и одговорности), као и права, обавезе и одговорности послодаваца?

Нема ефеката

ПРИЛОГ 7.

Кључна питања за анализу ефеката на друштво

1) Колике трошкове и користи (материјалне и нематеријалне) ће изабрана опција проузроковати грађанима?

Нема трошкова

2) Да ли ће ефекти реализације изабране опције штетно утицати на неку специфичну групу популације и да ли ће то негативно утицати на успешно спровођење те опције, као и које мере треба предузети да би се ови ризици свели на минимум?

Неће штетно утицати

3) На које друштвене групе, а посебно на које осетљиве друштвене групе, би утицале мере изабране опције и како би се тај утицај огледао (пре свега на сиромашне и социјално искључене појединце и групе, као што су особе са инвалидитетом, деца, млади, жене, старији преко 65 година, припадници ромске националне мањине, необразовани, незапослени, избегла и интерно расељена лица и становништво руралних средина и друге осетљиве друштвене групе)?

Нема утицаја

- 4) Да ли би и на који начин изабрана опција утицала на тржиште рада и запошљавање, као и на услове за рад (нпр. промене у стопама запослености, отпуштање технолошких вишкова, укинута или новоформирана радна места, постојећа права и обавезе радника, потребе за преквалификацијама или додатним обукама које намеће тржиште рада, родну равноправност, рањиве групе и облике њиховог запошљавања и слично)?

Очекује се отварање 50 нових радних места у 2028. години код корисника средстава у односу на 2025. годину.

- 5) Да ли изабране опције омогућавају равноправан третман, или доводе до директне или индиректне дискриминације различитих категорија лица (нпр. на основу националне припадности, етничког порекла, језика, пола, родног идентитета, инвалидитета, старосне доби, сексуалне оријентације, брачног статуса или других личних својстава)?

Равноправан третман

- 6) Да ли би изабрана опција могла да утиче на цене роба и услуга и животни стандард становништва, на који начин и у којем обиму?

Не утиче

- 7) Да ли би се реализацијом изабраних опција позитивно утицало на промену социјалне ситуације у неком одређеном региону или округу и на који начин?

Не утиче

- 8) Да ли би се реализацијом изабране опције утицало на промене у финансирању, квалитету или доступности система социјалне заштите, здравственог система или система образовања, посебно у смислу једнаког приступа услугама и правима за осетљиве групе и на који начин?

Не утиче

ПРИЛОГ 8.

Кључна питања за анализу ефеката на животну средину

- 1) Да ли изабрана опција утиче и у којем обиму утиче на животну средину, укључујући ефекте на квалитет воде, ваздуха и земљишта, квалитет хране, урбану екологију и управљање отпадом, сировине, енергетску ефикасност и обновљиве изворе енергије?

Не утиче

- 2) Да ли изабрана опција утиче на квалитет и структуру екосистема, укључујући и интегритет и биодиверзитет екосистема, као и флору и фауну?

Не утиче

- 3) Да ли изабрана опција утиче на здравље људи?

Не утиче

- 4) Да ли изабрана опција представља ризик по животну средину и здравље људи и да ли се допунским мерама може утицати на смањење тих ризика?

Не представља ризик

- 5) Да ли изабрана опција утиче на заштиту и коришћење земљишта у складу са прописима који уређују предметну област?

Не утиче

ПРИЛОГ 9.

Кључна питања за анализу управљачких ефеката

- 1) Да ли се изабраном опцијом уводе организационе, управљачке или институционалне промене и које су то промене?

Не уводе се

- 2) Да ли постојећа јавна управа има капацитет за спровођење изабране опције (укључујући и квалитет и квантитет расположивих капацитета) и да ли је потребно предузети одређене мере за побољшање тих капацитета?

Постојећи капацитети су довољни за спровођење Програма. Јавни позив ће бити расписан у кратком року, одмах након усвајања Уредбе. Очекује се одобрење за око 50 захтева. Око 5 запослених из Фонда ће бити ангажовано на спровођењу овог програма, што је довољан капацитет. АРРА има 17 и оне покривају територију целе Србије, што је довоља капацитет за спровођење теренских контрола у оквиру Програма.

- 3) Да ли је за реализацију изабране опције било потребно извршити реструктурирање постојећег државног органа, односно другог субјекта јавног сектора (нпр. проширење, укидање, промене функција/хијерархије, унапређење техничких и људских капацитета и сл.) и у којем временском периоду је то потребно спровести?

Није потребно

- 4) Да ли је изабрана опција у сагласности са важећим прописима, међународним споразумима и усвојеним документима јавних политика?

Јесте

- 5) Да ли изабрана опција утиче на владавину права и безбедност?

Не утиче

- 6) Да ли изабрана опција утиче на одговорност и транспарентност рада јавне управе и на који начин?

Не утиче

- 7) Које додатне мере треба спровести и колико времена ће бити потребно да се спроведе изабрана опција и обезбеди њено касније доследно спровођење, односно њена одрживост?

Нема додатних мера

ПРИЛОГ 10.

Кључна питања за анализу ризика

- 1) Да ли је за спровођење изабране опције обезбеђена подршка свих кључних заинтересованих страна и циљних група? Да ли је спровођење изабране опције приоритет за доносиоце одлука у наредном периоду (Народну скупштину, Владу, државне органе и слично)?

Јесте

- 2) Да ли су обезбеђена финансијска средства за спровођење изабране опције? Да ли је за спровођење изабране опције обезбеђено довољно времена за спровођење поступка јавне набавке уколико је она потребна?

Финансијска средства су обезбеђена, нема јавне набавке

- 3) Да ли постоји још неки ризик за спровођење изабране опције?

Не постоји